

**HOTUBA YA WAZIRI WA NCHI, OFISI YA RAIS,
MENEJIMENTI YA UTUMISHI WA UMMA,
MHESHIMIWA HAWA ABDULRAHMAN GHASIA
(MB), AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO
YA MATUMIZI YA FEDHA KWA
MWAKA 2006/2007**

UTANGULIZI

1. *Mheshimiwa Spika*, baada ya taarifa iliyowasilishwa ndani ya Bunge lako Tukufu na Mwenyekiti wa Kamati ya Bunge ya Katiba, Sheria na Utawala iliyochambua bajeti ya Ofisi ya Rais – Ikulu (Fungu 20 na 30), Menejimenti ya Utumishi wa Umma (Fungu 32), Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma (Fungu 33) na Tume ya Utumishi wa Umma (Fungu 94), naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako sasa lipokee na kujadili mapitio ya shughuli zilizotekelezwa kwa mwaka wa fedha 2005/2006. Aidha, naliomba pia, Bunge lako Tukufu likubali kupitisha Mpango wa kazi kwa mwaka 2006/2007 pamoja na makadirio ya matumizi ya fedha ya Ofisi ya Rais – Ikulu, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma na Tume ya Utumishi wa Umma kwa mwaka wa fedha 2006/2007.

2. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuishukuru Kamati ya Bunge ya Katiba, Sheria na Utawala kwa uchambuzi wa bajeti yetu ambao umesaidia sana kuboresha mpango wetu wa kazi kwa mwaka 2006/2007. Naomba pia kutumia fursa hii kumshukuru Mwenyekiti wa Kamati hii Mheshimiwa George Malima Lubeleje, Mbunge wa Mpwapwa, akisaidiwa na Makamu Mwenyekiti Mheshimiwa Tatu Ntimizi, Mbunge wa Igalula, kwa ushirikiano, ushauri na maelekezo mazuri walivyotupatia katika kuboresha bajeti hii ya mwaka 2006/2007.

3. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuungana na Waheshimiwa Mawaziri ambao wamewasilisha hotuba zao za bajeti kumpongeza Mheshimiwa Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwanza kwa ushindi alioupata katika Uchaguzi Mkuu uliopita na kuwa Rais wa Awamu ya Nne ya Serikali ya Muungano wa Tanzania. Pili, kwa kuchaguliwa kwa kauli moja kuwa Mwenyekiti wa Chama cha Mapinduzi. Uongozi wake thabiti na imara, umeufanya umma wa Tanzania kujenga imani kubwa kwa Serikali anayoingoza pamoja na kuwapa matumaini ya maisha bora, ushirikiano na umoja wa utafa wetu. Kauli mbiu aliyoichagua ya **'ari mpya, nguvu mpya na kasi mpya'** imekuwa ni kirutubisho na changamoto katika utendaji wa kazi. Tunamuomba Mwenyezi

Mungu amjalie afya njema na kumuongezea hekima na maarifa katika kuliongoza Taifa letu. Aidha, nampongeza Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein kwa kuteuliwa kuwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano ya Tanzania, na Mheshimiwa Amani Abeid Karume kwa kuchaguliwa tena kuwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi Zanzibar. Pia, nampongeza Mheshimiwa Edward Ngoyayi Lowassa kwa kuteuliwa na Mheshimiwa Rais kuwa Waziri Mkuu na hatimaye kuthibitishwa na Bunge lako Tukufu kwa kura nyingi sana.

4. **Mheshimiwa Spika**, nichukue fursa hii kuwapongeza Wajumbe wa Sekeretarieti ya Halmashauri Kuu walioteuliwa hivi karibuni, wakiongozwa na Katibu Mkuu wa CCM, Mheshimiwa Yusuph Makamba (MB), Mheshimiwa Jaka Mwambi, Naibu Katibu Mkuu (Bara), Mheshimiwa Rostam Aziz (MB), Mweka Hazina, Mheshimiwa Aggrey Mwanri (MB), Katibu wa Itikadi na Uenezi, Mheshimiwa Dkt. Asha Rose Migiro (MB), Katibu wa Siasa na Uhusiano wa Kimataifa na Mheshimiwa Kidawa Hamisi (MB), Katibu wa Oganaizesheni.

5. **Mheshimiwa Spika**, napenda pia kukupongeza wewe mwenyewe, kwa kuchaguliwa kuliongoza Bunge hili Tukufu katika Awamu hii ya Nne ya Serikali ya Muungano wa Tanzania. Kuchaguliwa kwako ni ushahidi tosha wa jinsi

unavyoaminika na kutambulika kwa Waheshimiwa Wabunge na jamii ya Kitanzania kwa ujumla. Tunakuahidi kukupa ushirikiano wetu wa dhati ili kukuwezesha kutekeleza dhamana uliyopewa ya kusimamia demokrasia ndani ya Bunge hili, na kulifanya litukuke ndani na nje ya nchi yetu. Napenda pia, kumpongeza Mheshimiwa Anna Makinda, Mbunge wa Njombe Kusini kwa kuchaguliwa kuwa Naibu Spika.

6. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuwapongeza Waheshimiwa Wabunge wote kwa kuchaguliwa na kuteuliwa kuwakilisha wananchi ndani ya Bunge hili Tukufu. Aidha, naomba kutumia nafasi hii binafsi na kwa niaba ya Mawaziri wenzangu, Mheshimiwa Philip Sang'ka Marmo (MB) na Mheshimiwa Kingunge Ngombale-Mwiru (MB), kuwashukuru wananchi wa Majimbo ya Mtwara Vijijini na Mbulu kwa kutuchagua kuwa wawakilishi wao katika Bunge hili, na hatimaye kupata heshima ya kuteuliwa na Mheshimiwa Rais kushika nyadhifa za Mawaziri wa Nchi, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Utawala Bora, Siasa na Uhusiano wa Jamii. Aidha, kwa namna ya pekee, naomba kuwashukuru wananchi wa Jimbo langu la Mtwara kwa kunichagua na kuniwezesha kuwa Mbunge wa kwanza mwanamke tangu kuanzishwa kwa jimbo hilo, na hivyo kuongeza idadi ya Wabunge Wanawake Bungeni.

7. **Mheshimiwa Spika**, tunaomba pia kutumia fursa hii kumpongeza Waziri Mkuu, Mheshimiwa Edward Ngoyayi Lowassa, Mbunge wa Monduli kwa hotuba aliyoitoa, ambayo imetoa dira ya shughuli za Serikali katika kipindi cha mwaka wa fedha 2006/2007. Maelezo ya Hotuba yake yanalenga kutafsiri kauli mbiu ya Awamu ya Nne ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania - **'ari mpya, nguvu mpya na kasi mpya'** katika vitendo na hivyo kuwazidishia wananchi matumaini ya maisha bora na amani nchini. Pia, tunapenda kuwapongeza Mheshimiwa Zakia Hamdani Meghji (MB), Waziri wa Fedha, na Mheshimiwa Dkt. Juma Alifa Ngasongwa (MB), Waziri wa Mipango, Uchumi na Uwezesaji, kwa hotuba zao ambazo zimetoa maelezo yanayobainisha misingi na mwelekeo wa bajeti na uchumi wa Taifa kwa mwaka wa fedha 2006/2007.

8. **Mheshimiwa Spika**, hotuba yangu itazungumzia mapitio ya utekelezaji na mafanikio ya shughuli za Ofisi ya Rais – Ikulu, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma na Tume ya Utumishi wa Umma za mwaka 2005/2006; maelezo ya mpango wetu wa mwaka 2006/2007 pamoja na maombi yetu ya fedha za kuutekelezea mpango huo.

**MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA
OFISI YA RAIS – IKULU, MENEJIMENTI YA
UTUMISHI WA UMMA, SEKRETARIETI YA
MAADILI YA VIONGOZI WA UMMA NA
TUME YA UTUMISHI WA UMMA
KWA MWAKA 2005/2006**

9. *Mheshimiwa Spika*, wakati wa kuwasilisha bajeti ya Ofisi ya Rais - Ikulu, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma na Tume ya Utumishi wa Umma mwaka jana tuliahidi kutekeleza mambo kadhaa ambayo ninaomba kuyatolea taarifa ya utekelezaji na mafanikio yaliyopatikana hadi kufikia Juni, 2006 kama ifuatavyo;

IKULU

10. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha wa 2005/2006 Ofisi ya Rais, Ikulu iliendelea kutekeleza majukumu yake ya kuongoza, kufuatilia, kuratibu uendeshaji bora wa Serikali na kusimamia utekelezaji wa maamuzi yaliyotolewa na Rais na Baraza la Mawaziri, na ifuatayo ni taarifa ya shughuli zilizotekelezwa na mafanikio yake kwa kipindi hicho.

- (a) Waratibu wa Shughuli za Baraza la Mawaziri 31 na Wakuu wa Idara 19 kutoka Wizara zote walipatiwa mafunzo

juu ya uandaaji wa nyaraka za Baraza la Mawaziri. Aidha, watumishi 150 walipatiwa mafunzo ya Mfumo wa Wazi wa Mapitio na Tathmini ya Utendaji Kazi (**Open Performance Review and Appraisal System**). Watumishi 60 waliwezesha kuhudhuria masomo ya sekondari, wengine 50 walipatiwa mafunzo ya muda mfupi na mrefu ndani na nje ya nchi kama sehemu ya mafunzo ya kujiendeleza kazini.

- (b) Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri ilijadili nyaraka 54, Kamati ya Makatibu Wakuu (**Inter-Ministerial Technical Committee - IMTC**) nyaraka 56 na nyingine 53 zilijadiliwa na kutolewa maamuzi na Baraza la Mawaziri.
- (c) Sera ya Mawasiliano ya Serikali kwa umma ilikamilishwa katika kipindi hicho. Sera hiyo itawezesha kuwepo kwa taratibu na mfumo wa mawasiliano baina ya Serikali na wananchi kwa ujumla.
- (d) Jumla ya rufaa na malalamiko 570 yanayohusu watumishi wa umma yaliyowasilishwa kwa Mheshimiwa Rais na kwa Katibu Mkuu Kiongozi yalishughulikiwa. Aidha, Mkakati wa kuboresha utaratibu wa kushughulikia

rufaa na malalamiko ya watumishi wa umma umeandaliwa na umeanza kutekelezwa katika kipindi hiki.

- (e) Ujenzi wa nyumba ya makazi ya Rais ulioanza mwezi Februari, 2006 unatarajiwa kukamilika mwezi Februari, 2007. Aidha, ukarabati wa jengo la Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri, jengo litakalotumika kama Ofisi ya Idara ya Mawasiliano kwa Umma pamoja na jengo la makazi ya Katibu Mkuu Kiongozi umeanza na utakamilika katika robo ya kwanza ya mwaka wa fedha 2006/07.
- (f) Waratibu thelathini na sita (36) wa Mkakati wa Kuzuia Rushwa katika Wizara na Idara za Serikali wamepatiwa mafunzo juu ya Mkakati wa Kupambana na Rushwa. Aidha, wajumbe wa Kamati za Maadili katika Wizara wamepatiwa mafunzo juu ya wajibu wao kama wajumbe wa Kamati hizo.
- (g) Mkakati wa Taifa dhidi ya Rushwa umefanyiwa mapitio na mpango wa Awamu ya Pili ya kutekeleza mkakati huo katika kipindi cha 2006-2010 umeandaliwa.
- (h) Kuratibu, kusimamia na kufuatilia utekelezaji wa Mkakati dhidi ya Rushwa katika Wizara, Idara na Wakala wa

Serikali na kutoa taarifa za kila robo mwaka za utekelezaji huo.

- (i) Washiriki 60 kutoka mashirika yasiyo ya kiserikali wamepatiwa mafunzo kuhusu utekelezaji wa Mkakati wa Kupambana na Rushwa ikiwa ni hatua ya kuwaelimisha waweze kushiriki ipasavyo dhidi ya vita ya rushwa

Taasisi ya Kuzuia Rushwa (TAKURU)

11. **Mheshimiwa Spika**, kwa mujibu wa Sheria Na 16 ya mwaka 1971, TAKURU ina jukumu la kuelimisha umma maana ya rushwa na athari zake katika jamii na mbinu za kupambana na rushwa, juu ya athari ya kutoa na kupokea rushwa nchini, Kuchunguza tuhuma mbalimbali na kuwafikisha mbele ya vyombo vya sheria wote wanaohibitika kujihusisha na vitendo vya rushwa na kuishauri Serikali na Taasisi mbalimbali juu ya njia sahihi za kuziba mianya ya rushwa katika maeneo yao. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2005/2006 TAKURU ilitekeleza mambo yafuatayo:

- (a) Kuendelea na uchunguzi wa tuhuma 3,463 zilizokuwepo pamoja na tuhuma mpya 1,126 zilizopokelewa katika kipindi cha mwaka wa fedha 2005/2006.

Majalada 2,285 ya uchunguzi yalishughulikiwa na kukamilika na hatua mbalimbali kuchukuliwa kulingana na ushahidi uliopatikana. Aidha, mashauri mapya 77 yalifikishwa mahakamani. Jumla ya watumishi wa Serikali 225 walichukuliwa hatua za kinidhamu. Majalada 519 yalishughulikiwa na baadaye kuhamishiwa Idara zingine zikiwemo Polisi, Mahakama na vyombo vingine kwa vile hayakuhusiana na makosa ya rushwa.

- (b) Jumla ya kesi 265 ziliendeshwa mahakamani ambapo kesi 70 zilitolewa maamuzi. Kati ya hizo kesi 12 washitakiwa walifungwa, kesi 25 washitakiwa waliachiwa huru, kesi 2 zilihamishiwa Polisi, kesi 25 ziliondolewa mahakamani kwa sababu mbalimbali na kesi 6 Serikali imekata rufaa Mahakama Kuu. Hadi sasa kesi 195 zinaendelea mahakamani.
- (c) Kuendelea na uchunguzi wa matumizi ya fedha za Mpango wa Maendeleo ya Elimu ya Msingi (MEM) na tuhuma zilizohusu mtandao wa watumishi wa Halmashauri za Wilaya, TAMISEMI, Wizara ya Elimu na Hazina katika mikoa yote ya Tanzania Bara. Uchunguzi huo katika baadhi ya

Mikoa umebaini kuwepo kwa ubadhirifu wa fedha za Serikali hivyo majalada husika yanaendelea kufanyiwa uchambuzi wa kisheria ili kuwafikisha watuhumiwa mahakamani.

- (d) Tafiti 11 zilizohusu Taasisi za Umma na Binafsi zilifanyika na maeneo yaliyohusika ni, uchaguzi katika Serikali za Mitaa, Wizara ya Elimu, ajira za wafanyakazi, sekta binafsi, vyeti bandia na ajira za walimu, wawekezaji, udhibiti wa dawa, vipodozi na chakula, hali ya rushwa nchini na tafiti kuhusu zabuni katika sekta ya umma.
- (e) Kutoa mafunzo kwa watumishi ambapo watumishi wapya 154 walihudhuria mafunzo ya awali ya uchunguzi, wachunguzi 150 walihudhuria mafunzo ya awali ya wiki mbili na wachunguzi 50 walihudhuria mafunzo ya kati.
- (f) Katika kukabiliana na tatizo la vitendea kazi, TAKURU ilinunua magari 120, na jenereta 20 kwa ajili ya maeneo yasiyo na huduma ya umeme. Aidha, majengo manne (4) kwa ajili ya ofisi za TAKURU za Wilaya na matatu (3) kwa ajili ya ofisi za mikoa yalinunuliwa.

- (g) Kushiriki katika maonyesho na maadhimisho mbalimbali ya Kitaifa na Kimataifa ambapo wananchi walitembelea banda na kupata maelezo na ufafanuzi kuhusu shughuli za TAKURU. Aidha, TAKURU iliandaa midahalo iliyowashirikisha wadau mbalimbali wakiwemo Waheshimiwa Wabunge.
- (h) Kuelimisha umma kupitia vipindi vya redio, televisheni, mikutano ya hadhara, midahalo na machapisho, vyote vikiwa na lengo la kuwashirikisha wananchi kwa karibu katika mapambano dhidi ya rushwa nchini.

Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF)

12. **Mheshimiwa Spika**, TASAF ina jukumu la kushirikisha vikundi vya jamii, kuainisha, kuchambua matatizo/mahitaji na kukusanya rasilimali kwa ajili ya maendeleo endelevu katika ngazi za Vijiji, Shehia na Wilaya. Katika mwaka 2005/2006 TASAF ilitekeleza yafuatayo:

- (a) Kuhamasisha umma kuhusu awamu ya pili ya TASAF kupitia vipindi vya radio, televisheni, makala katika magazeti na vipeperushi.
- (b) Kuandaa miongozo ya utekelezaji wa Awamu ya Pili ya TASAF katika ngazi za

Halmashauri za vijiji, Wilaya, Manispaa, Jiji na Kamati za Miradi na kuitafsiri miongozo hiyo kwa lugha ya Kiswahili.

- (c) Kuandaa utaratibu wa kufanya tathmini ya TASAF kupitia Mfumo wa Tathmini ya Hali ya Umaskini ambao pia unatumika katika MKUKUTA
- (d) Kununua vifaa/vyombo kama magari, kompyuta na mashine za kutolea vivuli; ambavyo vinaendelea kusambazwa katika Halmashauri zote nchini kwa ajili ya utekelezaji wa miradi.
- (e) Kuendesha mafunzo kuhusu awamu ya pili ya TASAF kwa wataalam na viongozi katika mamlaka zote za miji na Wilaya, Tanzania Bara na Visiwa vya Unguja na Pemba kwa lengo la kujenga uelewa wa pamoja juu ya muundo, mfumo wa utekelezaji na majukumu ya kila mhusika katika utekelezaji wa Awamu ya Pili ya TASAF. Jumla ya watendaji 1,400 wamenufaika na mafunzo hayo.
- (f) Kufanya semina kwa Waheshimiwa Wabunge wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi Zanzibar, Waheshimiwa Mawaziri, Naibu Mawaziri,

Makatibu Wakuu, na Naibu Makatibu Wakuu juu ya muundo wa Awamu ya Pili ya TASAF.

- (g) Kuwawezesha wataalam katika Halmashauri zote kuendesha mafunzo kwenye maeneo yao (Vijiji, Mitaa na Shehia) kwa lengo la kuziwezesha jamii kuibua, kutekeleza na kusimamia miradi.

Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za Wanyonge Tanzania (MKURABITA)

13. *Mheshimiwa Spika*, MKURABITA ina jukumu la kuandaa mfumo wa kitaifa wa umiliki wa rasilimali na uendesaji biashara utakaoainisha biashara na kuboresha maisha ya watanzania. Katika mwaka 2005/2006 Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za Wanyonge Tanzania ulitekeleza kazi mbalimbali kama ifuatavyo.

- (a) Kukamilika kwa Tathmini ya sekta isiyo rasmi ambayo taarifa yake ilikabidhiwa rasmi kwa Rais wa Awamu ya Tatu Mheshimiwa Benjamin William Mkapa mnamo tarehe 5 Oktoba 2005. Taarifa ilibainisha mtandao, thamani ya sekta isiyo rasmi, kanuni na taratibu zitumiwazo na wadau kumiliki mali na

kufanya biashara nje ya mfumo rasmi wa sheria. Aidha, taarifa ya tathmini iliyofanyika iliainisha vikwazo vya kisheria vinavyowazuia Watanzania walio wengi kuzingatia sheria kikamilifu wafanyapo biashara na katika kumiliki mali hususani ardhi na majengo.

- (b) Uhamasishaji wa viongozi katika ngazi mbalimbali juu ya malengo na madhumuni ya MKURABITA wakiwemo Waheshimiwa Wabunge wa Bunge la 2000 – 2005, Waheshimiwa Mawaziri, Naibu Waziri, Makatibu Wakuu, Naibu Makatibu Wakuu, na Waheshimiwa Mabalazi wetu nchi za nje. Aidha, walengwa na watendaji wakuu walihamasishwa kupitia warsha mbalimbali kwa wafanyabiashara ndogondogo na kati juu ya shughuli za MKURABITA. Jumla ya warsha 8 zilizohusisha washiriki 520 zilifanyika.
- (c) Utaratibu wa kuanzisha Tovuti (**Website**) umeanza na unategemewa kukamilika mapema mwezi Agosti 2006.
- (d) Maandalizi ya taratibu za ushirikiano wa Wizara na Taasisi za Serikali zinazoweza kufanya shughuli kwa ushirikiano na MKURABITA umeanza na unategemewa kukamilika mwishoni mwa mwezi Julai.

- (e) Mpango Kazi (work plan) kwa ajili ya hatua ya pili ya shughuli za Mpango (Reform Design Stage) umekamilika na kuidhinishwa. Aidha hatua ya pili yaani Maandalizi ya Maboresho imeshaanza rasmi na inategemewa kukamilika mwezi Oktoba 2007.

MENEJIMENTI YA UTUMISHI WA UMMA

14. **Mweshimiwa Spika**, jukumu kubwa la Ofisi ya Rais - Menejimenti ya Utumishi wa Umma ni kuimarisha utawala bora katika uendeshaji wa shughuli za Serikali kwa kubuni Sera, Sheria, Kanuni na taratibu za uendeshaji na usimamizi wa shughuli za utumishi wa umma, kujenga uwezo wa watumishi wa umma ili watoe huduma bora kwa wadau wake. Katika kufanikisha majukumu haya, maeneo yanayopewa kipaumbele ni kama ifuatavyo:-

- (a) Kuhakikisha kwamba watumishi wa umma wanafanya kazi kwa uaminifu, uadilifu na kwa kuzingatia sheria na kanuni zilizopo.
- (b) Kuhakikisha kuwa watumishi wa umma wanaojiriwa wana ujuzi na vipaji vya hali ya juu, na kwamba ujuzi huo unaendelezwa kukidhi mabadiliko ya kisasa.

- (c) Kuhakikisha kuwa watumishi wanapimwa utendaji kazi wao na kutuzwa kufuatana na viwango vya ustadi na ufanisi wao, na kwamba kuna mazingira mazuri ya kazi ambapo sheria na kanuni zinatumiwa kwa haki na usawa.
- (d) Kuhakikisha kwamba mifumo ya taarifa na mawasiliano ya habari inaimarishwa Serikalini na inatumiwa kutoa taarifa katika kufanya maamuzi.
- (e) Kuhakikisha kwamba Wizara, Idara Zinazojitegemea na Mikoa zinajishughulisha na majukumu mahsusi ya Serikali ambayo yanaendeshwa kwa gharama nafuu.
- (f) Kuwa na utumishi wa umma unaojali wateja na kuhakikisha wananchi wanaarifiwa vilivyo kuhusu huduma wanazotarajia kuzipata Serikalini na fursa ya kutoa maoni, ushauri au malalamiko.
- (g) Kuweka mifumo ya kuboresha utendaji kazi katika utumishi wa umma ili kuongeza ufanisi na kuhakikisha kuwa huduma zinazotolewa zinalingana na gharama zake.

15. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2005/06 Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma ilitekeleza mambo yafuatayo:-

- (a) Kukamilisha uwekaji wa Mifumo ya uboreshaji utendaji kazi (Performance Management Systems – PMS) katika Mikoa ishirini na moja (21) ya Tanzania Bara. Kutokana na zoezi hilo Mikoa yote hivi sasa ina Mipango Mkakati na Mikataba ya Huduma kwa Mteja. Matarajio ni kuwa, watumishi wataanza kupimwa utendaji kazi kwa kutumia Mfumo wa Wazi wa Mapitio na Tathmini ya Utendaji Kazi ('Open Performance Review and Appraisal System'–OPRAS). Aidha, Wizara kumi na tano (15) zilizoundwa katika serikali ya awamu ya nne ziliwezesha kuandaa Mipango Mkakati.
- (b) Wakala wa Serikali tano (5) zimeanzishwa ambazo zinafanya idadi ya Wakala zilizokwishaanzishwa kufikia ishirini na nne (24). Aidha, Wakala hizo zimeendelea kuimarishwa kwa kuziwezesha kuwa na mifumo ya kompyuta kwa ajili ya utunzaji wa kumbukumbu mbalimbali na kuzipatia vitendea kazi kwa lengo la kuboresha mazingira ya utendaji kazi. Katika kipindi

hicho, mchakato wa kuziwezesha Idara nyingine sita (6) katika Wizara mbalimbali kuwa Wakala umeanza.

- (c) Mafunzo ya Upembuzi Yakinifu, Upatikanaji wa wazabuni (procurement), na usimamizi wa mikataba ya huduma kwa Wizara 11, Idara Zinazojitegemea 3, Wakala za Serikali 8, na Mkoa mmoja, pamoja na Hospitali moja ya Mkoa yamekamilika. Hatua hii ni muhimu katika mpango wa kushirikisha Sekta Binafsi kutoa huduma kwa umma.
- (d) Miundo ya Wizara na Ofisi kumi na tisa (19) iliandaliwa kwa Wizara zilizoundwa upya katika Serikali ya Awamu ya Nne. Aidha, Wizara, Ofisi na Idara Zinazojitegemea ishirini na moja (21) zimewezeshwa kuandaa orodha ya Nafasi za Kazi kwa lengo la kutambua mahitaji halisi ya watumishi.
- (e) Sera ya mafunzo katika utumishi wa umma imeandaliwa na inatarajiwa kuanza kutumika rasmi katika mwaka huu wa fedha. Aidha, viongozi na maafisa waandamizi 2,300 wamepatiwa mafunzo mbali mbali ambayo yamewawezesha kuongeza ujuzi wa kazi na mbinu za uongozi.

- (f) Kituo cha Tanzania cha Mafunzo ya Maendeleo kwa Mtandao (Tanzania Global Development Learning Center – TGDLC) kiliwawezesha viongozi, wanasiasa na wasomi mbali mbali kufaidika na teknolojia ya mawasiliano kwa mtandao ambapo walipata taarifa mbali mbali za maendeleo na mafunzo wakiwa hapa hapa nchini.
- (g) Chuo cha Utumishi wa Umma kimeimarishwa kwa kukiongezea majengo, vitendea kazi na watumishi wenye sifa na uwezo mkubwa. Pia kimewezeshwa katika kuanzisha ushirikiano na vyuo vingine ndani na nje ya nchi k.m. ESAMI, INTAN cha Malaysia na CSS cha Singapore, kwa ajili ya kutoa mafunzo mbali mbali ya Uongozi, Utawala na Menejimenti kwa watumishi wa ngazi zote.
- (h) Kuwezesha Wizara kumi kutumia teknolojia mpya katika kusimamia mfumo wa uendeshaji na ulipaji mishahara.
- (i) Kuwezesha Wizara na Idara Zinazojitegemea kuandaa Mikakati ya Mfumo wa Taarifa za Uendeshaji **(Management Information System Strategy)**. Hadi kufikia Juni 2006 Wizara tatu zilikuwa zimekamilisha maandalizi ya mikakati yao na kuanza utekelezaji.

- (j) Ujenzi wa jengo la Serikali-Mtandao **(Network Management Center)** umeanza na unatarajiwa kukamilika Februari 2007. Jengo hili litatumika kufunga vifaa vya Serikali-Mtandao pamoja na kuwa kitovu cha mawasiliano Serikalini.
- (k) Zoezi la kuhuisha kumbukumbu muhimu za kiutumishi kwa kuzihifadhi katika mfumo wa ki-elektroni limekamilika katika Wizara tano (5) na Idara inayojitegemea moja .
- (l) Mkakati wa kuongeza idadi ya wanawake katika nafasi za uongozi kutoka asilimia 30 mwaka 2005 hadi kufikia asilimia 50 mwaka 2010 uliandaliwa. Mkakati huu una lengo la kuleta usawa kwa wanawake na wanaume katika nafasi za maamuzi.
- (m) Katika mwaka wa fedha 2005/2006 watumishi 194 kutoka Wizara, Idara za Serikali Zinazojitegemea na Taasisi za Serikali walipatiwa mafunzo ya utawala na usawa wa jinsia.
- (n) Kuendelea kuhakiki orodha ya malipo ya mishahara ya watumishi wa Serikali ikiwa ni pamoja na kufanya ukaguzi wa malipo yanayofanywa na waajiri mbalimbali kwa nia ya kupunguza ubadhirifu wa fedha za umma.

- (o) Kushughulikia malalamiko ya watumishi kuhusiana na utekelezaji wa Sera, Sheria na Kanuni na Taratibu kwa madhumuni ya kuimarisha usimamizi na uwajibikaji katika utumishi wa umma.
- (p) Kutoa na kuratibu vibali vya ajira mpya, mbadala, uhamisho, likizo bila malipo na watumishi wanaoazimwa kwa madhumuni ya kusimamia matumizi bora ya wataalamu waliopo, kudhibiti ubadhirifu wa malipo ya mishahara hususani ajira hewa na kulinda maslahi ya watumishi mbali mbali wanaohama kuingia katika utumishi tofauti na ule walionao.
- (q) Kuendesha warsha kwa ajili ya Wakurugenzi wa Utawala na Utumishi na Makatibu Tawala wa Wilaya kwa madhumuni ya kuwajengea uwezo katika masuala ya utawala na utumishi pamoja na uboreshaji wa utendaji katika utumishi wa umma.
- (r) Kuendelea kutoa huduma kwa Viongozi wa Kitaifa Wastaafu pamoja na Wajane wa Viongozi kulingana na Sheria ya Hitimisho la Kazi kwa Viongozi Wakuu wa Kitaifa Namba 3 ya mwaka 1999 ikisomwa kwa pamoja na Sheria ya Marekebisho Namba 11 ya mwaka 2005.

Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma

16. **Mheshimiwa Spika**, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma ni chombo kikuu kinachohusika na kujenga imani ya wananchi kuhusu uadilifu wa viongozi wa umma, imeendelea kutekeleza majukumu yake kama yalivyoainishwa katika Sheria ya Maadili ya Viongozi wa Umma Namba 13 ya mwaka 1995. Katika mwaka wa fedha 2005/2006 jumla ya Viongozi wa Umma 6,239 walitumiwa Fomu za Tamko la Mali na Madeni. Hadi kufikia Mei, 2006 ni viongozi 2963 tu walikuwa wametoa tamko la mali na madeni. Aidha, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma imefanya uchunguzi wa awali wa malalamiko 78 ya wananchi dhidi ya viongozi wa umma waliotuhumiwa kukiuka maadili ya viongozi.

17. **Mheshimiwa Spika**, katika kueleleza umma kuhusu maadili ya viongozi vipindi 155 vilitangazwa kwenye vyombo vya habari. Aidha, makala, kalenda na vipeperushi yalichapishwa na kusambazwa kwa viongozi wa umma na wananchi.

18. **Mheshimiwa Spika**, ofisi sita (6) za Kanda ya Arusha, Dodoma, Mbeya, Tabora, Mwanza na Mtwara zimefunguliwa. Kukamilika kwa Ofisi hizi kutarahisisha kwa kiwango kikubwa kushughulikia masuala ya maadili ya viongozi wa umma pamoja na malalamiko ya

wananchi dhidi ya Viongozi. Aidha, ili kukidhi mahitaji ya Ofisi hizo, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma imeajiri watumishi wapya 23 na kuwapatia mafunzo ya kazi ili kuwezesha utekelezaji mzuri wa kazi na majukumu yao.

Tume ya Utumishi wa Umma

19. **Mheshimiwa Spika**, Tume ya Utumishi wa Umma inao wajibu wa kuhakikisha kwamba masuala yote ya Utumishi yanaendeshwa kwa Mujibu wa Sheria, Kanuni na Taratibu mbalimbali ikiwa ni pamoja na kuhakikisha kuwa Ajira katika Utumishi wa Umma inazingatia sifa, uwezo na ushindani kwa madhumuni ya kufanikisha utendaji wenye malengo na matokeo yanayopimika. Katika kipindi cha 2005/2006 Tume imetekeleza majukumu kama ifuatavyo:

- (a) Kutoa Mwongozo kuhusu Mashauri ya Nidhamu, Rufaa, na taarifa za kuwasilisha Tume.
- (b) Kutoa mafunzo kwa wadau 10 wa makundi mbalimbali kwa madhumuni ya kuziwezesha Mamlaka za Ajira za Nidhamu kutekeleza Majukumu yake.
- (c) Kusajili walimu 5938 ambapo wanaume ni 2937 na wanawake 3001.

- (d) Kuthibitisha kazini walimu 2807 ambapo 1470 ni wanawake 1337 ni wanaume.
- (e) Kushiriki katika vikao vya Bodi za Ajira za Halmashauri 5, Kamati Maalum za Wizara na Idara Zinazojitegemea 48, na Kamati za Mikoa na Wilaya 10.
- (f) Kushughulikia mashauri ya nidhamu 230 katika vikao 4 vilivyofanyika kwenye Idara ya Utumishi wa Walimu.
- (g) Kutolea maamuzi rufaa 61 na hatimaye kuwajulisha warufani husika.
- (h) Kuitangaza Tume ya Utumishi wa Umma kwa njia ya ziara Mikoani, kusambaza vipeperushi, vijarida, kalenda na fulana kwa waajiri na wadau mbalimbali, na kuelimisha umma kupitia vyombo vya Habari kuhusu Majukumu ya Tume.

**MPANGO WA KAZI WA OFISI YA
RAIS – IKULU, MENEJIMENTI YA UTUMISHI
WA UMMA, SEKRETARIETI YA MAADILI YA
VIONGOZI WA UMMA NA TUME YA UTUMISHI
WA UMMA KWA MWAKA WA FEDHA
2006/2007**

IKULU

20. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi ya Rais Ikulu itaendelea kuongoza, kufuatilia na kusimamia utekelezaji wa shughuli za serikali na kufanya

uchambuzi wa masuala mbali mbali ya kisera na miswada ya sheria. Kazi nyingine zitakazofanywa ni pamoja na:

- (a) Kuandaa Mkakati wa utekelezaji wa Sera ya Mawasiliano ya Serikali kwa Umma na kutoa ufafanuzi wa masuala mbali mbali ya kiserikali kwa wananchi.
- (b) Kutoa mafunzo mbali mbali kwa watumishi kwa ajili ya kuboresha utendaji wao wa kazi na kusimamia shughuli za uendeshaji wa ofisi.
- (c) Kusimamia utekelezaji wa Mkakati wa Kupambana na UKIMWI mahali pa kazi.
- (d) Kuimarisha utaratibu wa kupima matokeo ya utendaji kazi kwa uwazi kwa kuhakikisha kuwa watumishi wote wa Ikulu wamepatiwa mafunzo ya Mfumo wa Wazi wa Mapitio na Tathmini ya Utendaji Kazi **(Open Performance Review and Appraisal System)**.
- (e) Kuendelea kufanya uchambuzi wa nyaraka na kutoa ushauri kwa Wizara juu ya uandishi wa Nyaraka za Baraza la Mawaziri na kuendelea kuhudumia Kamati ya Makatibu Wakuu (IMTC) na Baraza la Mawaziri na Kamati zake.

- (f) Kushughulikia rufaa za watumishi wa umma zinazoletwa kwa Rais na kwa Katibu Mkuu Kiongozi.
- (g) Kuendelea kuratibu utekelezaji wa Mpango wa Awamu ya pili wa Mkakati wa Kupambana na Rushwa ambao katika kipindi hiki utahusisha Halmashauri za Wilaya, Manispaa na Majiji yote nchini.
- (h) Kuratibu utekelezaji wa mradi wa Kuimarisha Uwajibikaji, Uwazi na Uadilifu katika utendaji wa umma (*Accountability, Transparency and Integrity Programme*) wenye lengo la kuziimarisha taasisi zote zinazosimamia masuala ya Maadili na Utawala Bora.
- (i) Kuendelea kutoa machapisho yanayohusu taarifa za utekelezaji wa mipango ya Utawala Bora na hatua zinazochukuliwa katika kupambana na rushwa. Machapisho haya hutolewa kila robo mwaka.
- (j) Kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa programu ya Kuimarisha Taratibu na Utawala Bora ili kupambana na rushwa.
- (k) Kuhakiki na kufuatilia utekelezaji wa mpango wa pili wa Mkakati wa Taifa dhidi

ya Rushwa ili kwenda sambamba na utekelezaji wa programu zingine za Utawala Bora kama vile Maboresho katika Sekta ya Fedha, Maboresho katika Sekta ya Umma, Maboresho katika Serikali za Mitaa na MKUKUTA.

- (l) Kuendelea kuratibu masuala ya siasa na mahusiano ya jamii.

Taasisi ya Kuzuia Rushwa (TAKURU)

21. **Mheshimiwa Spika**, TAKURU imepanga kutekeleza shughuli zifuatazo katika kipindi cha mwaka 2006/2007:

- (a) Kuendelea na uchunguzi wa tuhuma 2,304 zilizopo na zingine zitakazopokelewa.
- (b) Kuendelea na uendeshaji wa kesi 195 zilizopo mahakamani na zingine zitakazofunguliwa kipindi hicho.
- (c) Kuendelea na uchunguzi wa matumizi ya fedha za MEM ambao hadi sasa umebaini kuwepo kwa ubadhirifu wa kiasi cha shilingi 2.6 bilioni kati ya shilingi 241.9 bilioni zilizotolewa na Serikali pamoja na Wafadhili.
- (d) Kuongeza kasi ya uchunguzi wa rushwa kubwa katika maeneo yafuatayo:-
 - (i) Mikataba mbalimbali ya Kitaifa na Kimataifa,

- (ii) Taratibu za uingizaji madawa ya binadamu na ya mifugo,
 - (iii) Ununuzi mkubwa unaofanywa na serikali na Taasisi zake,
 - (iv) Mazingira na Maliasili,
 - (v) Matumizi ya fedha za serikali na wafadhili katika miradi mbalimbali nchini,
 - (vi) Uwekezaji katika sekta mbalimbali,
 - (vii) Viongozi wa serikali wanaodaiwa kujilimbikizia mali zisizoendana na kipato chao halali pamoja na maeneo mengine yanayoonekana kuiathiri nchi katika rushwa kubwa kubwa.
- (e) Kuongeza uwazi zaidi kwa kuwajibu wananchi juu ya malalamiko wanayowasilisha TAKURU ndani ya mwezi mmoja sambamba na kutoa taarifa za kiuchunguzi zinapokamilika kwa vyombo vya habari.
- (f) Kutokana na ongezeko la ofisi za TAKURU kutoka ofisi 21 hadi 141, TAKURU itaajiri watumishi wapya 250 kuanzia mwezi Julai 2006 ili kuweza kumudu wingi wa tuhuma zinazopokelewa na kukisogeza chombo karibu zaidi na wananchi. Aidha, TAKURU itakamilisha ufunguzi wa ofisi 16 za Wilaya zilizobaki.

- (g) Kutoa mafunzo kwa watumishi 360 ili watumishi waweze kuendana na mabadiliko ya jamii na mbinu mpya wazitumiazo wala rushwa.
- (h) Kuendelea kuelimisha, kufahamisha na kuhamasisha wananchi juu ya haki zao, madhara ya rushwa na jinsi ya kupambana na kujiepusha na vitendo vya rushwa. Aidha, uelimishaji huu utafanyika kwa njia ya radio, televisheni, machapisho mbalimbali na kupitia midahalo ya wazi ili kuwashirikisha wananchi wengi zaidi.
- (i) Kufanya tafiti 48 zitakazohusu sekta za umma na binafsi. Lengo likiwa ni kuongeza kasi ya kupambana na rushwa kwa kuziba mianya iliyobainika katika maeneo husika. Vigezo vitakavyotumika katika kuchagua maeneo ya kufanya tafiti ni wingi wa malalamiko yatakayopokelewa.
- (j) Ufuatiliaji wa mapendekezo yaliyotolewa katika tafiti mbalimbali utafanyika. Warsha 24 zitafanyika ili kujadiliana na wadau kuhusu njia bora za kuhakikisha maazimio ya kuziba mianya ya rushwa yanatekelezwa.
- (k) Kukamilisha marekebisho ya Sheria Kuzuia Rushwa Namba. 16 ya mwaka 1971.

Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF)

22. **Mheshimiwa Spika**, TASAF awamu ya pili itaendelea kushirikiana na jamii katika kuainisha kero zao, kuweka vipaumbele, kutekeleza, kusimamia na kufuatilia utekelezaji wa miradi ili kuboresha hali yao ya maisha. Hivyo ni matarajio kuwa mafanikio makubwa yatapatikana katika harakati nzima ya kupambana na umaskini kupitia dhana ya ushiriki wa jamii. Ufadhili wa TASAF utaelekezwa katika kuboresha huduma za jamii, kutoa ajira kwa kaya zenye upungufu wa chakula, na miradi ya kuongeza kipato kwa watu wa makundi maalum wakiwemo watoto yatima, wazee, walemavu, waishio na virusi vya UKIMWI na wajane.

23. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2006/2007 TASAF imepanga kutekeleza yafuatayo:

- (a) Kushirikiana na jamii, Halmashauri na Ofisi ya Waziri Kiongozi kwa upande wa Unguja na Pemba ili kuhakikisha kuwa miradi ambayo haikukamilika katika Awamu ya Kwanza ya TASAF inakamilishwa.
- (b) Kuwafikia wananchi wote wa Tanzania na kuendelea kutoa mafunzo kuhusu

taratibu za utekelezaji wa miradi itakayofadhiliwa na TASAF.

- (c) Kuimarisha usimamizi ili kuhakikisha kuwa miradi yote inatekelezwa kama ilivyotarajiwa.
- (d) Kujenga uwezo na uelewa wa wananchi kuhusu suala zima la utekelezaji wa miradi kwa lengo la kuwa na miradi endelevu, na kuimarisha dhana ya umiliki wa jamii na kuifanya jamii itambue kuwa miradi hiyo ni mali yao na kwa ajili ya maendeleo yao.
- (e) Kufadhili jumla ya miradi 1,800 nchi nzima. Aina ya miradi inayotarajiwa kutekelezwa ni pamoja na ujenzi wa barabara, madaraja, madarasa, zahanati, nyumba za walimu na waganga, visima vya maji, masoko, upandaji miti na miradi ya kuongeza kipato kwa watu wa makundi maalum.
- (f) Kusimamia utaratibu unaowezesha taasisi mbalimbali kupitishia fedha TASAF kwa ajili ya malengo maalum (***Ring-fenced facility***). Utaratibu huo hadi sasa unanufaisha miradi ya Marine and Coastal Environmental Management Programme (MACEMP) na Participatory Forest

Management (PFM). Aidha, Kamisheni ya UKIMWI Zanzibar (ZAC) inapitisha fedha TASAF kwa ajili ya miradi ya UKIMWI inayotekelezwa katika visiwa vya Unguja na Pemba, na OPEC kwa ajili ya utekelezaji wa miradi inayoibuliwa na wananchi katika mikoa ya Lindi na Mtwara.

Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za Wanyonge Tanzania (MKURABITA

24. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2006/07, Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za Wanyonge Tanzania utaendelea kutekeleza shughuli za awamu ya Pili za kuandaa maboresho (Reform Design Stage) kama ifuatavyo:

- (a) Kufanya utafiti wa kina katika wilaya 26 za Tanzania Bara na katika visiwa vya Unguja na Pemba na kuandaa mapendekezo ya awali ya maboresho ya sheria na kanuni zitumikazo katika sekta isiyo rasmi ili ziwe sehemu muhimu za mfumo mpya unaokusudiwa. Aidha, mawasiliano na wadau yatafanyika ili kukamilisha rasimu za awali za maboresho.

- (b) Kutoa mafunzo kwa wataalamu wa kitanzania takriban ishirini (20) watakaohusika katika mchakato wa kutengeneza sheria ili kuhakikisha umiliki na ushiriki wa Tanzania katika kutengeneza sheria husika. Aidha, MKURABITA itatoa mapendekezo ya marekebisho yanayohitajika katika sheria za sasa za umiliki mali ili ziunganishwe na kanuni za jamii zilizoboreshwa kupata mfumo mpya unaokusudiwa.
- (c) Kukamilisha mipango ya utekelezaji wa shughuli ambazo zinaweza kwenda sambamba na maandalizi ya maboresho kwa nia ya kuendeleza nguvu na msukumo wa Watanzania uliotokana na Riporti ya Utafiti kama ifuatavyo:
- (i) Kuandaa na kutekeleza mkakati wa mawasiliano ili kuhakikisha kuwa maboresho yaliyochaguliwa yanamfikia mlengwa.
- (ii) Kukamilisha utaratibu wa mkataba na Taasisi ya Takwimu ya Taifa ili kufanya utafiti wa msingi wa sekta isiyo rasmi kwa Zanzibar na Dar es Salaam. Aidha, utafiti huu unalenga kusaidia katika kuratibu ukuaji wa sekta isiyo rasmi.

- (iii) Kutengeneza miongozo na taratibu ambazo zitawapa uwezo walengwa na watekelezaji wa kushiriki kikamilifu katika suala zima la urasimishaji.
- (iv) Kuyafanyia majaribio maboresho yanayopendekezwa (piloting of reform packages) ili kuthibitisha ubora wake.
- (v) Kuwawezesha walengwa ambao kwa sasa wameshaanza mchakato wa kurasimisha rasilimali na biashara zao kukamilisha urasimishaji na kuanza kutumia rasilimali na biashara zao kupata mikopo na fursa nyingine katika soko rasmi.
- (vi) Kuanzisha mchakato wa kutengeneza taratibu za usajili ambapo rasilimali za majengo, ardhi na biashara, utambuzi wa watu na taarifa nyingine muhimu zinaweza kupatikana kwa urahisi.
- (vii) Kukamilisha Dhana ya MKURABITA (Program Concept Document) ili litumike kwa ajili ya kuandaa utekelezaji wa awamu zinazofuatia.
- (viii) Kushirikiana na Wizara ya Ardhi na Maendeleo ya Makazi kuandaa utaratibu wa muda wa utoaji hati za

kumiliki ardhi kimila kwa kasi zaidi kuliko ilivyo sasa.

Menejimenti ya Utumishi wa Umma

25. **Mheshimiwa Spika**, katika mpango wa kazi wa 2006/2007 tumepanga kutekeleza shughuli zifuatazo:

- (a) Kuendelea kuboresha maslahi ya watumishi kwa kutekeleza Sera ya Muda wa Kati ya Malipo ya Mishahara (Medium Term Pay Policy). Katika mwaka wa fedha 2006/2007, jumla ya Shilingi 1,003,882 milioni zimetengwa kwa ajili ya kugharamia mishahara, ajira mpya na upandishwaji vyeo kwa watumishi wa umma. Kiwango hiki ni sawa na ongezeko la Shilingi 321,985 milioni, na pia sawa na ongezeko la asilimia 47.22 ikilinganishwa na kiasi cha Shilingi 681,897 milioni zilizotengwa kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2005/2006. Nyongeza hii itasaidia kugharamia ajira mpya 24,689, upandishwaji vyeo kwa watumishi wenye utendaji mzuri na marekebisho ya mishahara ya watumishi ambayo itapanda kwa viwango vya asilimia kati 15.9 hadi 50. Kutokana na maelekezo ya sera viwango vya mishahara kwa watumishi ambao ni wataalam (fani zote) na

watumishi walio katika vyombo vya ulinzi na usalama vitapanda zaidi kuliko vile vya watumishi wengine wa kawaida.

- (b) Kuhuisha Mipango Mkakati ya Wizara, Idara Zinazojitegemea, Mikoa na Wakala wa Serikali ili iendane na Mwongozo mpya wa kuandaa Mipango Mkakati na Bajeti.
- (c) Kuhuisha Sheria, Kanuni, Sera na nyaraka mbalimbali zinazosimamia Utumishi wa Umma ambazo zimepitwa na wakati.
- (d) Kufanya mapitio ya mifumo na taratibu za uendeshaji kazi ili kizioanisha na Sheria ya Utumishi wa Umma Na. 8 ya mwaka 2002.
- (e) Kuanzisha mfumo wa uwajibikaji (Institutional Accountability Framework) kwa viongozi wa juu kiutendaji na kisiasa katika ngazi mbalimbali za kiutendaji serikalini.
- (f) Kubadilisha Idara sita (6) za Serikali kuwa Wakala, kuendelea kuimarisha Wakala ishirini na nne (24) ambazo tayari zimezinduliwa kwa kuziwekea na kuimarisha mifumo ya uwajibikaji.

- (g) Kushirikisha Sekta Binafsi katika kutoa huduma kwa Umma katika Wizara, Idara Zinazojitegemea, Wakala wa Serikali kumi na nane (18), Mikoa minne (4), Hospitali za Mikoa Nne (4) na Hospitali za Rufaa mbili (2); na kufanya tathmini (impact assessment study) ya mpango huo katika maeneo ambayo umeanza kutekelezwa kwa lengo la kujua mafanikio na mapungufu yake.
- (h) Kuendelea kuhuisha miundo ya Wizara na Idara Zinazojitegemea kwa kadri ya mahitaji ili kuimarisha na kuboresha utendaji wa kazi.
- (i) Uwekaji wa viwango vya menejimenti katika Wizara na Idara Zinazojitegemea na Wakala za Serikali ili kuongeza ufanisi katika utendaji kazi.
- (j) Kuendelea kuziwezesha Wizara na Idara Zinazojitegemea saba (7) kuchambua na kuboresha taratibu za utoaji wa huduma ili kupunguza urasimu, muda na gharama za utoaji wa huduma hizo kwa lengo la kuongeza tija na ufanisi (Business Process Improvement).
- (k) Kuandaa na kutekeleza mifumo mipya ya taratibu za kiutumishi na malipo ya

mishahara (Human Resource and Administrative Processes).

- (l) Kupokea na kushughulikia malalamiko ya watumishi hususan yale yanayohusiana na utekelezaji na ukiukwaji wa matakwa ya sera, kanuni, taratibu na miongozo mbali mbali.
- (m) Kuendelea na ukaguzi wa orodha ya malipo ya mishahara kwa nia ya kudhibiti matumizi yasiyo sahihi ya fedha za mishahara na bajeti.
- (n) Kuandaa taratibu za Utendaji Bora katika kushughulikia masuala ya Upatanishi na Maridhiano (Arbitration and Reconciliation Code).
- (o) Kuendelea kuimarisha na kuboresha utendaji kazi kwa kutumia teknolojia ya kompyuta katika kusimamia mfumo wa uendeshaji na ulipaji wa mishahara katika Wizara 5, na baadaye kuendelea na zoezi hili katika Wizara nyingine ikiwa ni pamoja na Mikoani. Aidha, kuendelea na zoezi la usimamiaji na uandaaji wa Mkakati wa Mifumo ya Taarifa za Uendeshaji (**Management Information System Strategy**) katika Wizara kumi (10).

- (p) Kuendelea na ujenzi wa jengo la Kituo cha Serikali-Mtandao (Network Management Center) pamoja na uenezi wa mtandao wa mawasiliano imara Serikalini.
- (q) Kuweka mfumo mpya wa utunzaji wa kumbukumbu katika ofisi sita (6) za wakala wa Serikali na katika ofisi kumi na moja (11) za mikoa. Aidha, kuendelea na zoezi la kuhuisha kumbukumbu muhimu za kiutumishi katika wizara kumi na tano (15).
- (r) Kutoa mafunzo kwa wanawake 230 ili kuwajengea uwezo wa kiutendaji na kuwawezesha kushika nafasi za uongozi.
- (s) Kuandaa miongozo ya kudhibiti kuenea kwa ukimwi na namna ya kushughulikia watumishi wenye ulemavu katika Utumishi wa Umma.
- (t) Kuendelea kukuza na kufuatilia utendaji kazi unaozingatia maadili ya kazi.
- (u) Kuanza kutekeleza utaratibu wa kupokea, kushughulikia malalamiko yanayokera wananchi dhidi ya utumishi wa umma katika wizara sita (6) ili kupima ufanisi wake na hatimaye kuendelezwa katika wizara na idara zote za Serikali.

- (v) Kuendelea kuratibu mafunzo kwa watumishi wa umma.
- (w) Kuendelea kukiimarisha Kituo cha Mafunzo ya Maendeleo ya Dunia (TGDL) ili kiweze kutoa mafunzo mbali mbali kwa kutumia teknolojia ya habari na mawasiliano.
- (x) Kuendelea kukiimarisha Chuo cha Utumishi wa Umma (TPSC) ili kiweze kutoa mafunzo kwa watumishi wa Umma na wadau wengine, na kuongeza kasi ya kukibadilisha ili kuwa Chuo cha Uongozi wa Utumishi wa Umma.

Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma

26. **Mheshimiwa Spika**, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma imepanga kutekeleza kazi zifuatazo katika mwaka wa fedha 2006/2007:-

- (a) Kuimarisha Ofisi sita za Kanda kwa kuziongezea watumishi na vitendea kazi ili kuboresha huduma zake kwa Viongozi na wananchi kwa ujumla.
- (b) Kuhakiki mali za baadhi ya viongozi walizozitaja katika Tamko la Rasilimali na Madeni kwa madhumuni ya kuhakikisha kuwa mali zilizotajwa katika Tamko ndizo

walizo nazo. Aidha, ulinganisho utafanywa kati ya mali zilizotajwa kwenye tamko na maelezo ya kipato ya viongozi husika.

- (c) Kuandaa mfumo wa benki ya takwimu (data bank) ya mali za viongozi wa umma kwa ajili ya kurahisisha rejea na uwekaji kumbukumbu wa mali hizo na taarifa za viongozi kwa usahihi.
- (d) Kuandaa, kuchapisha na kusambaza Kanuni za Maadili ya Viongozi wa Umma kwa lugha nyepesi ili viongozi na wananchi waweze kuzielewa kanuni hizo kwa urahisi.
- (e) Kuipitia Sheria ya Maadili ya Viongozi wa Umma ya mwaka 1995 na Sheria Ndogo zilizotungwa chini ya Sheria hiyo na kupendekeza marekebisho yanayohitajika.
- (f) Kuchunguza kwa haraka malalamiko ya ukiukaji wa maadili ya Viongozi yatakayowasilishwa na wananchi kwenye Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma.
- (g) Kutoa elimu ya maadili kwa viongozi na wananchi kwa njia ya redio, semina na machapisho mbalimbali kwa lengo la kukuza maadili mema na utawala bora nchini.

- (h) Kuwapatia watumishi 25 wa Sekretarieti mafunzo mbalimbali kwa lengo la kuboresha utendaji wao wa kazi.
- (i) Kusimamia uendes haji wa Mfuko (Facility) utakaoanzishwa chini ya Mradi wa Kuimarisha Uwajibikaji, Uwazi na Uadilifu katika utendaji wa umma (Accountability Transparency and Integrity Program ATIP). Lengo la Mfuko huu ni kuziwezesha taasisi za Umma na binafsi zinazojihusisha na uwajibikaji, uwazi na uadilifu Oversight and Watchdog Institutions (OWI) kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi zaidi. Aidha Mfuko utavisaidia Vyama vya Kitaaluma (Professional Associations) ili viweze kuimarisha maadili ya taaluma miongoni mwa wanachama wake.

Tume ya Utumishi wa Umma

27. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2006/2007 Tume ya Utumishi wa Umma imepanga kutekeleza majukumu yake kama ifuatavyo.

- (j) Kushughulikia rufaa za watumishi, waajiri na Mamlaka za Nidhamu na kutoa Miongozo mipya kuhusu masuala mbalimbali ya Utumishi wa Umma.

- (k) Kuandaa na kurusha hewani vipindi 52 vya radio kwa lengo la kuwaelimisha watumishi, waajiri na wadau wote kuhusu Majukumu ya Tume ya Utumishi wa Umma.
- (l) Kuwajengea uwezo watumishi 300 wa Tume kwa kuwapeleka kwenye mafunzo ya muda mrefu na mfupi.
- (m) Kufanya ukaguzi kuhusu uzingatiaji wa Miongozo, Taratibu na Kanuni kwenye Mamlaka 120 za Ajira na Nidhamu.
- (n) Kufuatilia ukamilishaji wa taratibu za uendeshaji katika Utumishi Serikalini, Uhamiaji, Zimamoto na Uokoaji, Serikali za Mitaa, Walimu na Afya.
- (o) Kushauri na kusaidia Mamlaka za Ajira 120 kuhusu Ajira, kuthibitishwa kazini na kupandishwa vyeo.
- (p) Kuweka mazingira mazuri ya kazi kwa kuhakikisha kuwa watumishi wa Tume wanakuwa na vitendea kazi muhimu.
- (q) Kuanzisha ofisi ndogo Zanzibar.
- (r) Kuimarisha Kamati za Uchunguzi kwa Idara ya Utumishi wa Walimu.

- (s) Kukarabati ofisi 10 za Tume Mikoani na Wilayani, kununua samani za ofisi, pamoja na matengenezo madogo madogo ya ofisi za makao Makuu ya Tume.

Majumuisho

28. **Mheshimiwa Spika**, Utumishi wa Umma ni nguzo ya Taifa lolote duniani. Watumishi wa Umma wanatoa mchango mkubwa katika kulinda na kujenga heshima ya nchi, kudumisha usalama, amani na utulivu na kuiwezesha Serikali kutekeleza shughuli zake ipasavyo. Huu ndiyo msingi wa mpango wa Serikali wa Kuboresha Utumishi wa Umma kwa kuweka mifumo na kanuni nzuri ili kuwa na utendaji kazi mzuri na uwajibikaji katika Serikali nzima.

29. **Mheshimiwa Spika**, katika hotuba yangu hii, nimeeleza kwamba tunaendelea na juhudi kubwa kuboresha utendaji kazi katika utumishi wa umma ili uwe kweli nguzo muhimu inayochangia ukuaji wa uchumi wetu na kuondoa umaskini, kuboresha uwajibikaji, utoaji huduma na utawala bora. Lengo kubwa la kufanya haya yote ni kuendelea na juhudi hizi ambazo matokeo yake mazuri tayari yameshaonekana. Changamoto yetu sote ni kuongeza kasi ya utekelezaji.

Shukrani

30. **Mheshimiwa Spika**, hotuba hii imewezekana kuandaliwa na kusomwa katika Bunge lako Tukufu kwa ushirikiano mkubwa nilioupata kutoka kwa Mawaziri wenzangu; Mheshimiwa Kingunge Ngombale Mwiru (MB), Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Siasa na Uhusiano wa Jamii; Mheshimiwa Philip Sang'ka Marmo (MB), Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Utawala Bora. Sisi wote kwa pamoja tumekuwa na ushirikiano wa karibu sana katika kusimamia haya yote niliyoyaeleza katika hotuba hii na pia yale yaliyopangwa kutekelezwa katika mwaka huu wa fedha, 2006/2007. Aidha, napenda kuwashukuru watumishi wote wa umma na wananchi kwa ujumla kwa ushirikiano waliotupatia katika kutekeleza shughuli za Ofisi ya Rais pamoja na michango yao ya hali na mali.

31. **Mheshimiwa Spika**, napenda pia kutoa shukrani kwa Wafanyakazi wa Ofisi ya Rais - IKULU, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma na Tume ya Utumishi wa Umma kwa ushirikiano na mchango wao uliowezesha maandalizi ya hotuba hii. Kwa namna ya pekee tunapenda kuwashukuru Watendaji Wakuu; Bwana Phillemon Lutangilo Luhanjo, Katibu Mkuu Kiongozi, Bibi Rose Lugembe, Katibu Mkuu

IKULU, Bibi Ruth Hiyob Mollel, Katibu Mkuu, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Bwana George Daniel Yambesi, Naibu Katibu Mkuu, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, Wenyeviti, Makatibu wa Tume na Taasisi mbali mbali zinazoendeshwa chini ya Ofisi ya Rais kwa uongozi wao thabiti uliowezesha mafanikio haya yote.

32. **Mheshimiwa Spika**, mafanikio yetu pia yamechangiwa na nchi, mashirika na taasisi mbali mbali za nje. Hivyo basi tunapenda kutambua na kushukuru mchango unaotolewa na Benki ya Dunia, JICA, DFID, CIDA, GTZ, UNDP, NORAD, DANIDA, ACBF, OPEC na Jumuiya ya Umoja wa Nchi za Ulaya.

33. **Mheshimiwa Spika**, baada ya uchambuzi nilioutoa hapa juu, naomba sasa Bunge lako Tukufu lipokee maombi yetu ya fedha kwa ajili ya kugharamia utekelezaji wa mpango wa mwaka 2006/2007 kama ifuatavyo:-

(a) **Fungu 20: Ikulu:**

Matumizi ya kawaida Sh. 5,550,756,800=

(b) **Fungu 30: Ofisi ya Rais na Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri**

Matumizi ya Kawaida Sh. 91,077,278,000=

Mpango wa Maendeleo Sh. 34,785,840,000=

Jumla Sh. 125,863,118,000=

(c) **Fungu 32: Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma**

Matumizi ya Kawaida	Sh.	9,122,546,000=
Mpango wa Maendeleo	Sh.	49,307,558,500=
Jumla	Sh.	58,430,104,500=

(d) **Fungu 33: Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma**

Matumizi ya Kawaida	Sh.	1,249,076,000=
---------------------	------------	-----------------------

(e) **Fungu 94: Tume ya Utumishi wa Umma**

Matumizi ya Kawaida	Sh.	7,929,326,000
Mpango wa Maendeleo	Sh.	139,988,000
Jumla	Sh.	8,069,314,000

34. **Mheshimiwa Spika**, mwisho ninapenda kukushukuru tena wewe na Waheshimiwa Wabunge kwa kunisikiliza.

35. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja.